

[Axel Møller.]
materiellet? Der spørges videre: Hvilken Betydning skal man tillægge et Lands Folketal, Hjælpkilder, geografiske Beliggenhed, Trafikforbindelser til Lands og til Søs, Grænseforhold, Mobiliseringsforhold og traktatmæssige Beskyttelse? Der spørges: Hvorledes kan en Sammenligning imellem de forskellige Landes Rustninger bedst foretages? Kan man skelne mellem Rustninger i Forsvarsejemed og Rustninger i Angrebshensigt? Kan der tillægges et Lands Handelsflaade eller civile Luftskibe militær Betydning? Og endelig til sidst: Kan en almindelig Nedrustning naas successivt for visse Grupper af Stater eller kun samtidigt for alle Lande?

Man vil se, at en Overvejelse og Løsning blot af disse Problemer maa tage Tid. Nu er jo imidlertid den almindelige Nedrustningskonference forberedt og planlagt til en nær Fremtid, og det forekommer mig, at Folkeforbundets Prestige kræver, at den snart træder sammen. Men derfor vil jeg gerne spørge den højtærede Forsvarsminister, hvorfor han nu har valgt netop dette Tidspunkt til at fremsætte sit Forslag. Saa vidt jeg har forstaaet Ministeren, gaar hans Begrundelse ud paa, at det kan ikke blive ved med at gaa herhjemme med Forsvarsvæsenet saadan, som det nu gaar — og det kan jo være fuldstændig rigtigt —, at Ministeren mener, vi har ikke Tid til at vente paa denne Nedrustningskonference, og at endelig Ministeren har den Anskuelse, at hvis vi ikke nu gennemfører en Ordning, saa har vi i 1930 eller maaske før en socialdemokratisk Regering, og saa faar vi maaske en Ordning, der er meget værre end den, han foreslaar. Disse Argumenter overbeviser mig imidlertid ikke; en hvilken som helst Ordning, man vedtager, vil jo kunne væltes af en ny Regering, der faar Flertal i begge Rigsdagens Ting. Det forekommer mig, at kan vi ikke faa en forsvarlig Ordning nu, saa maa vi hellere vente, indtil vi faar enten et positivt eller et negativt Resultat fra Folkeforbundets Nedrustningskonference, og i Mellemtiden gennemføre Forsvarsordningen af 1922 loyalt. Lovforslaget er jo efter de foreliggende Oplysninger fra et militært Synspunkt set saglig uforsvarligt. Det har vi jo klar Attest for fra den øverste militære Sagkundskab, og hvis jeg ikke har overhørt noget, har den højtærede Forsvarsminister ikke kunnet anføre en eneste sagkyndig som Garant for det, han her har forelagt. De Embedsmænd i Ministeriet, der har arbejdet med Ordningen, har, saa vidt jeg har forstaaet, faaet til Opgave at arbejde

med bundet Mandat paa Grundlag af en nogenlunde bestemt paa Forhaand fastsat Sum.

Politisk set er Lovforslaget hasarderet, baade udadtil overfor andre Lande og overfor Folkeforbundet og indadtil. Der er ingen Tvivl om, at Fremsettelsen af et Forslag med dette Indhold og paa det nuværende Tidspunkt, da vi lever midt i en økonomisk Krise, i høj Grad har vanskeliggjort Samarbejdet mellem Konservativer og Venstre. Og hvordan tror man Vælgerne stiller sig til et saadant Forslag? Tror man, det bliver lettere at samle et Vælgerflertal om en uforsvarlig Ordning til 40 Mill. Kr. end om en forsvarlig Ordning til et Par og halvtreds Millioner? Jeg tror, at saare mange Vælgere vil ræsonnere som saa: enten maa vi have en forsvarlig Ordning eller ogsaa slet ingenting.

Folkeretlig set er Programmet i Lovforslagets § 1 i Realiteten tilfredsstillende, hvis det blot bliver gennemført. Derimod maa jeg give det ærede Medlem Hr. Holstein Ret i, at Formuleringen ikke er helt tilfredsstillende; der tales kun om at forsvare

„Danmarks nationale Uafhængighed, dets Højhedsret og Neutralitet,“ men der tales ikke om, at vi af Folkeforbundet kan blive opfordret til at hjælpe andre Lande mod Overfald. Derfor er Ordene i 3die Linie: „derunder Folkeforbundspagten“ efter min Mening anbragt forkert. Jeg kunde bedre forstaa, om der havde staaet: i Samvirken med Folkeforbundet, overensstemmende med Folkeforbundspagten.

Det er blevet diskuteret vidt og bredt, hvilke Forpligtelser vi har, dels overfor Folkeforbundet og dels i Kraft af vor Neutralitetspolitik. Jeg skal slet ikke komme udførligt ind paa disse Spørgsmaal, de har jo været debatteret vidt og bredt i 1924, 1925 og 1926, og jeg kan nøjes med i det hele og store at henvise til mine Udtalelser den Gang. Det er rigtigt, at Folkeforbundet ikke foreskriver os et bestemt Minimum af Forsvar, men der siges udtrykkelig i Artikel 8, at der er et Minimum af Rustninger, som en Stat skal have, dels af Hensyn til sine internationale Forpligtelser og dels af Hensyn til den nationale Sikkerhed, og Raadet skal foreslaa enhver Stat, hvad der efter Raadets Opfattelse er det nødvendige Minimum. Den enkelte Stat kan desavouere Raadets Forslag, den kan nedruste mere, end Raadet har foreslaaet; men i saa Fald sætter den sit eget Skøn over Folkeforbundets Skøn, og det maa den gøre for egen Risiko.